

СЪДЪРЖАНИЕ

ТОЯГА И/ИЛИ МОРКОВ арх. Христо Генчев	2
НАСОЧВАНЕ НАВЪТРЕ д-р Георги Цветков	6

В този брой на списанието предоставяме на вниманието на читателите една сценарийна прогноза на арх. Христо Генчев, даваща отговор на въпроса защо на Русия е необходим въздушен коридор на руската военна авиация над България и една позиция на д-р Георги Цветков за човешкия фактор в Българската армия.

Тематиката е актуална, предвид на задълбочаващото се ангажиране на Русия с военна сила в сирийския конфликт и оценките на НАТО за текущото състояние на българските отбранителни способности.

СЕПТЕМВРИ 2015

СОФИЯ

ТОЯГА И/ИЛИ МОРКОВ

арх. Христо Генчев

"Министр обороны РФ Сергей Шойгу сообщил [на 15.8.2015 г.], что в России пройдут совместные с Белоруссией и Сербией учения "Славянское братство-2015". Министр обороны Сербии Братислав Гашич назвал будущие учения "Славянское братство" очень важными для развития оперативных способностей Вооруженных сил Сербии."[11] *«Министр обороны РФ Сергей Шойгу предложил [на 17.8.2015 г.] своему сербскому коллеге провести в будущем [2016-ом] году на территории Сербии совместное тактическое учение подразделений спецназначения ВДВ [= Воздушно-десантных войск] России и Сербии»...* [7]¹

8 септември. Заглавие на агенция Блиц: **... стратегическото учение „Център 2015” в Русия** и там четем: *„Шойгу поиска особено внимание да се обърне на способността на Въздушнодесантните войски за преместване на големи разстояния и десант на непознати полигони.“* [1]

Скок, подскок. Първият въпрос, който възниква е къде (в Сърбия)? Къде ще скачат спецназите с парашутите. Има смисъл да го направят там, където теренът е труден за наземни, механизирани операции (насечен терен, реки, природни препятствия, тесни пътища, заграждения, ...). В 1982 г. такъв терен бяха Източните Балкани в България, прескочени по време на маневрите „Щит-82“ (вж **Част втора на Атиловите империи**²...) от цяла една „... въздушнодесантна дивизия от ВВС на Съветския съюз”. [8] В 2016 г. това ще е по-скоро Юго-източна отколкото Северо-западна Сърбия (евентуално и най-вероятно, дано обаче - не!).

Скача се върху или поне много близко до целта; достойна игрова(!) цел за подобна (на ужким) операция ще да е Косово, даже базата *Bondsteel* или поне пътният коридор Прешево към Македония. Скача се там, където можеш да разчиташ на наземна подкрепа; като например в Ниш, където вече се е разположил руският Център за бързо реагиране при бедствия и аварии, създаден от бившия министър на извънредните ситуации Шойгу – днешен министър на отбраната на Русия. Има-няма на стотина километри от София, което прави от спецназите тояга и срещу нас, българите. Засега само хипотетичната тояга; истинска става, когато и ако Сърбия приеме това служение. Малко вероятно е, освен ако тя не си въобрази в това разбъркване наличието на шанс да приобщи Косово - взривател на балканското *Status'quo* (вж **Част трета на Атиловите империи**...). Да не говорим и за това, че спецназите ще трябва отнякъде и да долетят, освен ако не са им предоставени български туристически визи.

1 Скептичен съм спрямо източник, който (се) величае като „Форум **всёя Великия и Малыя и Белья России**.” [7], но и никой не е опровергал коментиранияте от нас негови твърдения (= хибридни похвати?)

2 <https://gcmulgaria.files.wordpress.com/2015/08/swb-ex-ed-2015.pdf>

Коридорничене. Тъкмо тези „визи“ бяха отказани на връх 9-ти септември - ден, който доскоро обичайно се свързваше с началото на руското неканено 45-годишно присъствие у нас. Обичайният български размисъл доколко-“хуманитарен“ е руският военно-транспортен полет за Сирия и дали той е изцяло лишен и от местни, балкански ВДВ-съображения се е оказал(?) непренебрежим аргумент за президент-премиер-външен министър. Неслучайно начаса „... *Москва* *требует разъяснений от Софии по поводу отказа предоставить воздушный коридор для доставки российской гуманитарной помощи в Сирию ...* *"Если возникли какие-то сомнения у кого-то, в данном случае у наших греческих и болгарских партнеров, то они, конечно, должны объяснить, в чем проблема"*, - *заявил спецпредставитель президента России по Ближнему Востоку и странам Африки, замглавы МИД РФ Михаил Богданов в интервью "Интерфаксу"*. [9]

Последващите оценки (не само³) на Путиновия представител и говорител Богданов са необичайно резки и едва ли се дължат на неудобствата от пренагласата на хуманитарната акция (от рода на превоз на сухо мляко, брашно и бисквити,...?), а могат да се обяснят по-добре с осуетяването на евент. по-далечни и незаявявани руско-балкански планове. *"Если речь идет только о том, что они принимают те или иные ограничительные или запретительные меры по просьбе американцев, то это вызывает вопрос относительно их суверенного права⁴ принимать те или иные решения по поводу пересечения их воздушного пространства самолетами ... России..."*, - *добавил замглавы МИД РФ.* Същественото в това официално становище е, че ... според Русия българските партньори (любимо путиново принижаване на чуждо правителство до нещо нищо не значещо като партньор) едва ли имат правото да разрешават или забраняват присъствието на руски военни самолети в българското въздушно пространство!! Това не е самотно авторово тълкуване на официалното руско становище: *"Такое [коридорно] "послушание" Софии лишает ее права принимать самостоятельные решения в дальнейшем, заявил замглавы МИД России"* [5] Съвсем в духа и смисъла на наглед широко скроените внушения, а в действителност опорна точка за това, че България била само (проходна) територия, зона, мост, предмостие (вж *Част втора на Атиловите империи...*).

„Прозвъняването“ на България. Да се багателизира, ще рече да се представят руските мотиви в случая с „хуманитарния“ руски военновъздушен коридор до Сирия като плиткоумни е лош съвет за България: *"Този коридор е напълно безмислен, той има една единствена цел - да бъде отказан. Сега, тъй като всичко това, разбира се, е маскирано под благовидната формула на хуманитарната помощ, руската пропаганда ще каже "Лошото НАТО пречи на добрата Русия да закара едни храни на едни бедни хора."* [3]

3 *"Русия ще намери адекватен отговор на решението на България да не даде въздушен коридор за прелитане на руски самолети с хуманитарен товар за Сирия. Това заяви пред ТАСС днес заместник-председателят на руската Дума Николай Левичев, член на парламентарната комисия по външните работи."* [10]

4 Думите на Путин в Анкара на 1 декември 2014 г. относно липсата на български държавен суверенитет са ключът на неговата политика спрямо България, представяща я като липсваща, несъществуваща държава. ЩОМ НЯМА СУВЕРЕНИТЕТ, НЯМА И ДЪРЖАВА. И тъй като нямало геополитически вакуум, неиз-бежно следва руско настаняване и то не за друго, а за да се предотвратяло американското присъствие.

Наивни - не, а оневиняващи(!) разсъждения на бивш български външен министър.

Истината е друга. Путин „*прозвънява*“⁵ (изразът е на Александр Дугин) системата за сигурност, иначе казано - себезащитните рефлексии-готовност за отпор на Балканите. Това става стъпаловидно на стъпки:

- На 7 септември над България прелита военен самолет ИЛ-62, натоварен(!) с руски дипломатически персонал за **Сирия**. Така първата стъпка се оказва успешна за руснаците; осуетена обаче бива втората:
- Над България е трябвало след 9 и до 21 септември да летят руски военни самолети с **хуманитарна помощ** за **Сирия**. Ако това станеше, то третата стъпка би била:
- Руски военни самолети през/над България трябва да доставят пак **хуманитарна помощ**, но този път на руския *Център за бързо реагиране при бедствия и аварии* в близкия до нас **Ниш**. При евент. успех завършващата, четвърта стъпка тогава би била:
- Руските военни самолети масово прелитат през/над България по подобие на вече добре оттренираното учение *Щит-82*. Така би искал Шойгу да изглежда руското „... *тактическое учение подразделений спецназначения ВДВ* [= Воздушно-десантных войск]“ около/до **Ниш**.

Използваният, макар и хипотетичен пример онагледява настъпателността, но и боязливостта на геополитическото, в случая – оперативно „*прозвъняване*“ на Балканите и в частност – на България. Всяка от четирите описани стъпки подготвя следващата: логистично, организационно и преди всичко – психологично. Постепенно българите ще трябва(-ло) да привикваме с чуждото неканено присъствие в нашето небе, а най-накрая - и на земята ни.

Описаните по-горе събития не могат да бъдат обяснени само с руското желание да се спречкваш-изрепчиш, макар че и то може да премине разумната мярка. Тук му е мястото да припомним думите на Рогозин: *"Один ТУ-160⁶ - и нет пары* [= и изчезват чифт, рус.] *балканских стран"*.⁷

Дотука за тоягата.

А моркова? Това ще да е „*Южен поток - prim*“ (вж *Част четвърта на Атиловите империи...*), напът да бъде размразен от Владимир Путин. Как ли се чувства днес Реджеп Ердоган с натрапения му „Турски поток“, че и гърците, успели с епични усилия да го преименуват на „Гръко-турски“. Що се отнася до официалното българско становище за

5 „Советский Союз не выдержал двухполярного напряжения... Поэтому Россия вынуждена постоянно поступать в соответствии с этой асимметрией, уклоняясь от прямой конфронтации, вуалируя [!] свою позицию за дипломатическими двусмысленностями, методом проб и ошибок «прозванивая» структуру американского давления в поисках брешей и слабых мест, стараясь парировать точечные удары по территориям жизненно важных интересов России в ближнем зарубежье и **Восточной Европе**, а также подспудно пытаюсь выстроить наброски многополярных альянсов.“ [2]

6 "Ту-160 „Белк Джейк“. Въпросните руски машини са способни да летят с два пъти по-голяма скорост от тази на звука и да носят до 16 ядрени ракети с малък обем на действие ..." [12]

7 "Как правильно Рогозин гуторил [= дрънка, дърдори, рус.]: *"Один ТУ-160 - и нет пары балканских стран"*. Чего тут беспокоиться?" [4]

„Южен поток - *prim*”, то през изминалата $\frac{3}{4}$ година (от пресконференцията на Владимир Путин в Анкара на 1 декември 2014 г.) се оказа както прозорливо, така и мъдро. Мъдро, защото бе спокойно защитено в международна среда, истеризирана от руски обиди (за нас), руски обещания (за Ципрас) и руски клетви (пред Ердоган). Да не се окаже, че руското желание да ни подарят този (горещ?) морков е по-голямо от българската готовност да го получим?

Отговорихме на първия въпрос Къде? Той в действителност си остава вторият въпрос.

ИЗВОРИ

- [1]. Генчев, Христо. Личен дневник.
- [2]. Дугин, Александр. Теория многополярного мира, <http://www.4pt.su/ru/content/теория-многополярного-мира#sthash.A5Em07ew.dpuf>
- [3]. Паси, Соломон. – , БТВ, 9 септ. 2015.
- [4]. Фишермэн, Дмитрий. Постинг към [6], Москва, 17 август 2015.
- [5] Юрѐва, Дарѐя. Кремль в ярости от запрета полетов над Болгарией / *по материалам: Интерфакс*. 09 септември 2015, <http://podrobnosti.ua/author/darja-jureva>
- [6]. Путиновият Распутин отново зове за война с Украйна. [Http://ureport.bg](http://ureport.bg)
- [7]. Шойгу предложил провести совместные учения спецподразделений ВДВ в 2016 году в Сербии, For-UA-Форум всея Великия и Малыя и Белья России, 17.08.2015.
- [8]. ЩИТ-82” – най-голямото бойно учение в историята на българската армия, ran.bg,
- [9]. Москва. 9 септември 2015. INTERFAX.RU
- [10]. <http://www.dnes.bg/world/2015/09/08/moskva-shte-zapomnim-i-shte-namerim-adekvaten-otgovor.275937>
- [11]. RIA.RU, 15.8.2015.
- [12]. Reuters, цитиран от агенция Блиц, 11 септември 2015.

НАСОЧВАНЕ НАВЪТРЕ

д-р Георги Цветков

В търсене на отговор на въпроса - при липса на финансов, защо не се обръща внимание на човешкия?

Министерството на отбраната разполага бюджет от 1 млрд. лева. Това е нищо за предстоящите мащабни програми за превъоръжаване и за реалните възможности за изграждане на способности са минимални. Изглежда, че опциите за търсене на вътрешни резерви от пари са силно ограничени - „съкращение“, „трансформация“ и „преструктуриране“ се превръщат в мръсни думи, зад които от съюзниците ни се прикрива умишленото унищожение на армията. За външния наблюдател, остава впечатление, че МО е в състояние на замразяване или направо клинична смърт – не може да съществува организация без планове (действителни, а не на хартия) за развитие.

В същото време 1 млрд. лева и вероятно поне 40 хиляди души (по списък) не са пренебрежителен ресурс. Не вярвам да е невъзможно да се направи нещо по въпроса армията да стане по-боеспособна. Липсата на пари сякаш се превръща в удобно обяснение за бездействие. Ако обстоятелствата ограничават възможността за развитие чрез инвестиране в нови технологии, то вероятно основното внимание трябва да се насочи към **човешкия фактор**. Знам, че историческите примери трябва да се ползват внимателно, но се твърди, че огромна част от постиженията на Вермахта през Втората Световна война се дължат на професионализма утвърден в Райхсвера в междувоенния период. Като се има предвид нежеланието на Правителството да увеличи значително разходите за отбрана, което да позволи качествено развитие в технологично отношение в обозримо бъдеще, може би МО (стига да има поне подкрепата на Министъра) може да се насочи към себе си. Сещам се за поне четири сфери, в които това насочване навътре може да се прояви.

Некомплект – ако по официални данни имаме непрекъснато около 3000 незаети места за войници и подофицери, към които трябва да добавим и тези, които са относително „зелени“ и тези които са „възрастни“ (изглежда този феномен започва да се проявява сред войниците), то не е оправдано да поддържаме повече или по-големи структури, отколкото можем да осигурим с хора. В допълнение, една такава тенденция води до реалното снижаване на изискванията към кандидатите и недопустими компромиси при тяхното набиране и служба. Последното е директна препратка към следващата област

Качество – налице са странни примери на очевидна физическа и често (не толкова очевидна) интелектуална непригодност на офицери. Специфично проявление се наблюдава при жените офицери – доста от тях са значително по-мотивирани от мъжете. Тези състояния едва ли при войниците и подофицерите са по-добро.

Още един частен случай, чието разрешение е по-деликатно. Това са политическите пристрастия и по-точно – откритото и враждебно към европейските ценности русофилство. Не е допустимо въвеждането на стари практики, но такива хора изглежда нямат притеснение публично да артикулират по начин, граничещ с национално предателство.

Общото заключение е, че ако поддържането на числеността изисква сваляне или почти премахване на стандартите, по-добре да се избере структура и численост, които могат да бъдат осигурени с достатъчно качествени хора.

Административна организация – приложението на качествен подбор и реорганизация съобразно наличния ограничен човешки ресурс би повдигнал въпроса за неговото по-рационално използване. Като наблюдател, оставам с впечатление, че отдавна се работи в условията на предостатъчен човешки ресурс, особено по отношение на старшите офицери. Това обуславя необходимостта от генерирането на дейност, която да обоснове тяхното задържане на служба. Ако това условие (излишъкът на кадри) отпадне, вероятно организацията би имала подтик сама да се промени, изхвърляйки дейностите, които необосновано ангажират ресурс.

Пенсиониране – оставам с впечатление, че въпросът за т.нар. „ранно пенсиониране“ се преекспонира както от „икономическите експерти“, така и от военнослужещите. На първо място – на пенсиониране следва да подлежат само повечето офицери и някои категории подофицери, а не военнослужещите въобще. Абсурд е войниците и повечето подофицери да се пенсионираат. Относно офицерите, не е задължително всички да получават право на пенсия. Йерархията предполага някои от тях да не се издигат и в някакъв момент да бъдат освобождавани от служба. За някои това ще е твърде рано, а за други – относително късно и там може да става въпрос за частична пенсия. Наблюдава се и следния момент – по-младите полковници или подполковници се интересуват от минималната възраст за пенсиониране. Тези с достигната минимална възраст обаче, се интересуват повече от т.нар. „пределна възраст“ – т.е. за тях нейното увеличение като че ли би било добре дошло. Следователно, по-високата пенсионна възраст не е непременно негативен фактор за осигуряване на необходимия човешки ресурс. „Закостеняването“ би могло да се избегне чрез разместване по хоризонтала. Това е особено важно за военно-образователните институции.

Накрая – при даденото неблагоприятно положение, МО не би могло да се ограничи с отчаяни искания за по-голямо финансиране. Напротив – те не трябва да прекъсват. Но в същото време се опитваме да поддържаме структура, която очевидно не може да си осигури необходимия и (като количество и качество) личен състав. Структура, която освен това поддържа непрекъснато стремеж за движение „нагоре“ – към Щабове на видовете въоръжени сили, СКС, ЩО и МО – т.е. лишава от необходимите кадри частите, които реално осигуряват боеспособността на армията.

Без съществена външна помощ, МО би могло без много усилия да се реорганизира, като:

1. Приложи стриктни качествени стандарти;

2. Реорганизира формированията на тактическо равнище (бригада, база, полк) съобразно наличния човешки ресурс; (нещо като фискалния подход в планирането, но този път изхождайки от ограничения човешки, а не финансов ресурс);

3. Реорганизира всички управленски и поддържащи органи съобразно структурата на формированията на тактическо равнище и оставащия наличен човешки ресурс.

При това положение би се избегнало повдигането на социален въпрос (освободените не са съкратени), би се освободил ресурс за допълнителни възнаграждения, би се повишило качествено равнище (последните две заедно биха повишили и престижа на професията), би се освободил ресурс, който може да се насочи към разходи за текуща издръжка, бойна подготовка или капиталови разходи и не на последно място – би подобрил функционирането на системата (в готовност за по-добри времена) и дори би могло да докара известен политически дивидент за управляващите.

Ако годишните разходи за личен състав са около 70%, т.е. 700 милиона лева, изглежда истинско разхищение да се задържат на служба военни и цивилни със съмнителни качества и реален принос към боеспособността на армията. Най-малкото – тези пари биха могли да се насочат към хората отговарящи на стандартите. Дори да не е възможно освобождаването на ресурс за капиталови разходи и подготовка, едно такова разреждане е крайно необходимо – без качествени хора и най-добрите идеи умират.

СП. „ПРОБЛЕМИ НА СИГУРНОСТТА И РЕФОРМА В СЕКТОРА ЗА
СИГУРНОСТ“

ISSN 1314-5754

Редактор: Илия Налбантов

Адрес за кореспонденция:

Ул. „Оборище“ № 37; ап. 6

София 1504

Електронен адрес: gcm.bulgaria@gmail.com

Сайт: http://www.gcmarshall.bg/index_bg.html

Блог: <https://gcmbulgaria.wordpress.com/>